

Fiskens förskola

Plan mot kränkande behandling 2021/2022

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter.....	4
2	Förskolans och skolans uppdrag.....	5
	2.1 Barnen och elevernas delaktighet.....	5
	2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet	5
	2.3 Personalens delaktighet	5
	2.4 Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering.....	7
	3.1 Utvärdering av fjolårets plan	7
	3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	7
	3.2 Årets plan	7
4	Kartläggning	8
	4.1 Kartläggningsmetoder.....	8
	4.2 Områden som berörs av kartläggningen	8
	4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen	8
	4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen	8
	4.5 Resultat	8
	4.6 Analys.....	9
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser	10
	5.1 Kommande utvecklingsinsatser	10
	5.1.1 Normer och värden	10
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier.....	13
	6.1 Barn, elever och vårdnadshavare	13
	6.2 Personal anmäler kränkning	13
	6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra.....	13
	6.3.1 Utred vad som hänt	13
	6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	14
	6.3.3 Följ upp och utvärdera	14
	6.3.4 Dokumentera	14
	6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	14
	6.4.1 Utred vad som hänt	14
	6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	15
	6.4.3 Följ upp och utvärdera	15

6.4.4 Viktigt att dokumentera	15
7 Begrepp	16
7.1 Diskriminering.....	16
7.2 Direkt diskriminering	16
7.3 Indirekt diskriminering.....	16
8 Trakasserier och kränkande behandling	17
8.1 Trakasserier.....	17
8.2 Kränkande behandling.....	17
8.3 Sexuella trakasserier	17
9 Repressalier	18
10 Diskrimineringsgrunder	19
10.1 Kön.....	19
10.2 Könsidentitet eller könsuttryck	19
10.3 Etnisk tillhörighet.....	19
10.4 Religion eller annan trosuppfattning.....	20
10.5 Funktionsnedsättning.....	20
10.6 Sexuell läggning	20
10.7 Ålder	21

1 Grunduppgifter

Anvisning

Verksamhetsform som omfattas av planen

Ansvariga för planen

Vision

Verksamhetsform som omfattas av planen

Fiskens förskola

Ansvariga för planen

Rektor och förskolans personal.

Vision

Förskolan - en verksamhet där respekten för allas lika värde genomsyrar allt. Hos oss ska inget barn bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för kränkande behandling.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- Sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- Varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- Involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- Leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Anvisning

Beskriv hur barn och elever varit delaktiga i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten för förskolan och skolan för att ta fram planen.

Barnen har varit delaktiga i utformandet av planen genom barnintervjuer och Barnråd.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Anvisning

Vårdnadshavarna ska känna till planen. Beskriv hur det görs

Den färdiga planen finns på respektive avdelning för vårdnadshavarna att läsa, samt på vår kommunala hemsida. Dessutom finns det med som en punkt på dagordningen på våra föräldramöten.

2.3 Personalens delaktighet

Anvisning

Personalens delaktighet beskrivs.

Personalen har varit delaktiga i planens utformning och uppföljning.

2.4 Förankring av planen

Anvisning

Beskriv hur planen förankras hos barn/elever, personal, vårdnadshavare. Planen tillgänglig i Unikum.

Innehållet i planen tas upp i det dagliga samtalet med barnen.

Vårdnadshavarna får information om att den finns och kan ta del av den i varje avdelnings hall.

Personalen tar del av planen inför utformandet och den tas upp på personalmöten.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Anvisning

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats och vilka som varit delaktiga.

Planen har tagits upp och diskuterats bland pedagogerna. Vi har utvecklat områden och förändringar har gjorts.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Anvisning

Skriv in resultatet utifrån utvärderingen.

Personalen ska fortsätta vara lyhörd för att se var vi behöver göra insatser och strukturera upp verksamheten. Vi ska se till att hålla oss uppdaterad och informerad.

3.2 Årets plan

Anvisning

Skriv när planen senast ska utvärderas.
Beskrivning av hur årets plan ska utvärderas.
Ansvarig för att årets plan utvärderas.

Årets plan ska utvärderas senast 2022-10-15

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Genom intervjuer, samtal och dokumentationer med barnen. Vid utvecklingssamtal, föräldramöte och enkät ta del av vårdnadshavarnas synpunkter. Regelbunden utvärdering i arbetslaget vid avdelningsplaneringar.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor tillsammans med personalen

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

Anvisning

Till exempel trygghetsvandring, observationer, intervjuer med barn och elever, utvecklingsamtal

Dagliga samtal med vårdnadshavarna om barnens trivsel.

Trivselenkät för vårdnadshavare har erbjudits.

Uppmärksamhet på barnens beteende och agerande tas upp vid arbetslagens planeringstillfällen där insatserna och åtgärderna planeras och utvärderas.

Regelbundna planerade samtal med barnen och deras vårdnadshavare.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Anvisning

Beskriv vilka olika forum där personal involverats samt eventuella enkäter.

Kontinuerliga samtal/diskussioner förs i personalgruppen vid planeringstillfällen.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Anvisning

Beskriv i vilka forum barn och elever involverats, eventuella enkäter och till exempel utvecklingssamtal, föräldramöte med mera.

Samtal med barnen.

Utvecklingssamtal med vårdnadshavare där de har möjlighet att lämna synpunkter.

Trivselenkät för vårdnadshavare och på möte med vårdnadshavarna.

4.5 Resultat

Anvisning

Beskriv resultatet av kartläggningen.

I vårdnadshavarenkäten har årets mätning av trygghet och omsorg ett index på 8,3 vilket är lägre än året innan.

4.6 Analys

Anvisning

Analys av kartläggningsresultatet.

Covid har varit en stor utmaning när det kommer till att möta vårdnadshavare på det sätt vi är vana vid att arbeta i förskolan. Under pandemin har vi inte haft den naturliga dagliga kontakten med v.h. på samma sätt som vi brukar. Utvecklingssamtal har genomförts digitalt och inskolningar har genomförts med vissa begränsningar.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

Anvisning

Beskriv insatsen/insatserna, sätt mål och vilka metoder/insatser som ska genomföras för att nå målen. Viktigt när det ska vara klart.

5.1.1 Normer och värden

Fiskens förskola

Mål:

- Förskolan ska vara en säker och trygg plats för varje barn.
- Motverka traditionella könsmönster och könsroller.
- All personal som arbetar i förskolan ska vara väl förtrogen med planen mot kränkande behandling. Samt vara väl insatta i anmälningrutiner gällande kränkande särbehandling.

Metod:

- Genom att dela barnen i mindre grupper skapas möjlighet till att stärka samspel i leken och bryta negativa hierarkier som kan finnas, samt att främja samspel mellan barn oavsett kön.
- Att flickor och pojkar utforskar allt material på förskolan.
- Värdegrundsprojekt.
- Kollegiala diskussioner kring normer och värden.
- Utveckla mottagningsprocessen vid inskolning och överinskolning mellan avdelningar.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling:

Inför utvärdering och upprättande av ny plan sker en kartläggning som består av observationer, intervjuer och samtal med barnen, samtal med vårdnadshavarna. Genomgång av klimat och miljö på förskolan. Uppföljning och utvärdering av främjande och förebyggande aktiviteter. Resultat och analys av årets plan och arbete. I början av hösten aktualiseras den nya planen med gemensamma diskussioner och planering av insatser och aktiviteter.

Utvärdering och uppföljning:

- Uppföljning i början av året inför utvärderingen av "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" som sker i slutet av vårterminen och ny plan upprättas som gäller från 1 augusti till 31 juli året därpå
- Uppföljning under året i arbetslag och på arbetsplatsträffar.
- Uppföljning i reflektionsgrupper under året.

RESULTAT FRÅN ENKÄTERNA FRÅN VÅRDNADSHAVARE OCH PEDAGOGISK PERSONAL:

Svarsfrekvensen från vårdnadshavarna var på 62%. Det är en ökning från förra året då svarsfrekvensen var 42%. Personalens svarsfrekvens var 81% det är en sänkning från förra året då

svarsfrekvensen var 94%. Detta utfall är missvisande då samtligt personal som arbetar just nu har svarat på enkäten men det har legat personer med i enkäten som inte längre arbetar på förskolan.

Information om barnets utveckling

Resultat i år är något lägre än föregående år. Index för hela bedömningsområdet har minskat från 8.5 2020 till 6.8 i år 2021.

Vi kan se att index för frågan om vårdnadshavare upplevelser att de får fortlöpande information om barnets tillvaro på förskolan är högre (7.9) än resultatet för frågan om vårdnadshavare upplever att de får tydlig information under utvecklingssamtalet (5.7) detta kan bero på att pandemin medfört en annan situation och andra förutsättningar att genomföra utvecklingssamtal på.

Trygghet och omsorg

Förskolan får ett höga resultat inom området trygghet och omsorg dock kan vi se ett lägre resultat för frågan om att tillgodose barnens känslomässiga behov men svarsindex håller ändå en bra nivå på 7.4. Index för hela bedömningsområdet har minskat från 8.7 år 2020 till 8.3 år 2021.

Anpassningar efter barnets behov

Förskolan har ett lågt värde inom bedömningen för anpassningar efter barnets behov. Värdet har även en liten minskning sedan året 2020. Detta kan bero på ett år med pandemi, personalen har behövt följa hårda restriktioner och stanna hemma vid minsta symptom vilket har lett till ökad användning av vikarier samt att det i vissa fall inte funnits vikarier att ta emot. Då frågan har en negativ formulering gör det att det blir svårt att avgöra och tolka svarsindex för detta område, då det är svårt att säga om vårdnadshavarna förstått frågeformuleringen. Index för hela bedömningsområdet är 5.7 i år mot 6.1 år 2020.

Rutiner

Vi kan se att personalens bedömningsindex för området runt rutiner är relativt lågt men det håller sig inom nivån för ett bra resultat, det har dock minskat en aning sedan föregående år, 6.4 år 2021 mot 6.7 år 2020. Rutiner finns nedskrivna och används men vi kan se att det finns en brist i hur information runt var man kan hitta rutinerna har brustit, till nyanställd personal.

Förhindra kränkningar

Förskolan har ett bra indexvärde inom detta område, men även här ser vi en liten minskning av index från 8.8 år 2020 till 8.5 år 2021. Förskolan har en plan för kränkande behandling där man arbetar främjande inom värdegrund, jämställdhet, säkerhet och trygghet.

Utvecklingsområden och insatser

Uppföljning och utvärdering av insatser

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Förskolan ska vara en säker och trygg plats	Kollegiala diskussioner	2022-05-31		

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutda- tum	Ansvarig	Typ av åtgärd
för varje barn.				
Motverka traditionella könsmönster och könsroller.	Kollegiala diskussioner	2022-05-31		
All personal som arbetar i förskolan ska vara väl förtrogen med planen mot kränkande behandling. Samt vara väl insatta i anmälningsrutiner gällande kränkande särbehandling.	Genomgång av rutiner och plan mot kränkande behandling.	2022-05-31		

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan. Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Anvisning

Hur gör de när de ska berätta/meddela att något hänt?

Vårdnadshavarna kan i första hand vända sig till personalen på respektive avdelning.

Dessutom kan de nå oss på förskolans telefoner, om vi inte svarar kan de lämna ett meddelande eller sms så ringer vi upp så fort vi kan.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller hetero-

sexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)